KLEMENT TÍMEA

Trónszék

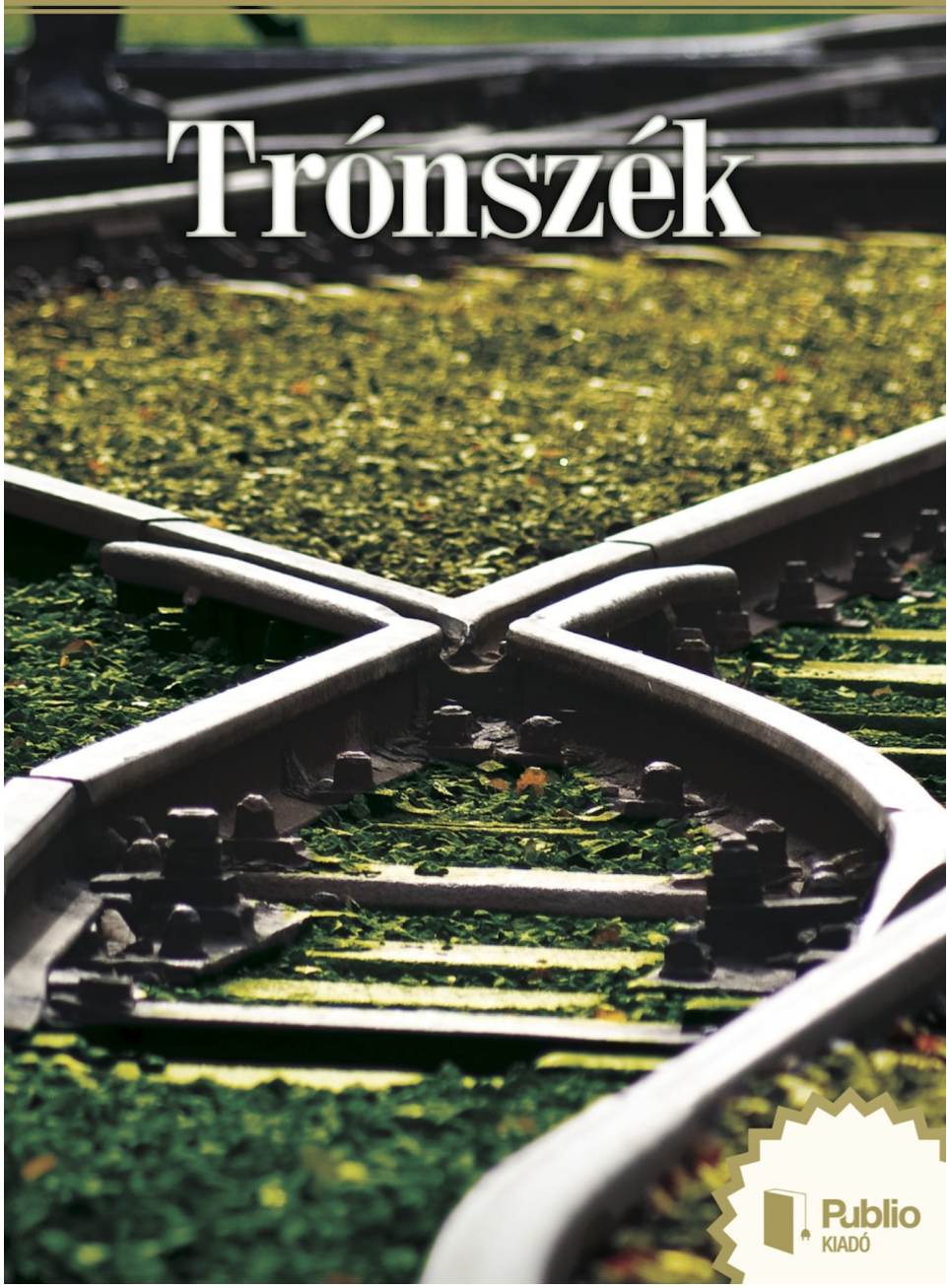

Publio KIADÓ

TRÓNSZÉK

Klement Tímea

Publio Kiadó

2013

Minden jog fenntartva!

Férjemnek

„Balga ember. Szállj le végre trónodról. És add át helyed neki, a Bölcsnek.”

1. fejezet

1988. június végén, egy pénteki napon, a húsz éves Tamás kifelé ballagott a Barátság téesz kapuján. Letette a munkát, szabadhétvégés volt. A levegő fulladozott a napontotta forróságtól. Hőguta és testszag kerülgette az embert. Se

szellő, se árnyék nem enyhítette a fejeket.

Apja most nem tartott vele, más dolga akadt. Kis habozás után, úgy döntött ő sem hazafelé veszi az irányt. Inkább bemegy a faluba és benéz a barátjához.

Fehér Tamás 1968. január 14-én született Szarvasházán. A várostól nagyjából harminc kilométerre fekvő faluban, Jászjenőn lakott. Illetve nem is a faluban, hanem az azt körülvevő tanyák egyikén.

Hamisítatlan jász-típus volt, apja le sem tagadhatná. Magas, vállas, erős, de arányos fizikumú. Sötét bőrű, fekete hajú. És azok a szemek! Ha belenézett valaki azokba a hatalmas éjfekete szemeibe, az volt az érzése, hogy benne összegyűlt minden ősi tudás, és magas homlokának fiókjaiból bármikor előkeresheti azokat.

Seregnyi lány kívánta, bárcsak örökre azoknak a szemeknek a rabja lehetne, de hamar rájöttek, hogy nincs esélyük. Tamás magának való, álmodozó, hallgatag fiú volt. Ettől ugyan még titokzatosabb lett, és a szüzek illetve a titkon már nem érintetlenek, csak benne látták életük párját, romantikus képzeleteik megtestesítőjét. Pedig biztosan volt neki is sok apró hibája. Egyet, egy súlyosat, még maga is szégyellt. Ha elragadta az indulat, a belsejében feszülő erők gyakran a haragot kiváltó személy arcán, fején, vagy valamelyik törött testrészén csillapodhattak csak le. Nem szenvedte az igazságtalanságot. Megvédte magát és másokat is. Utólag restellte, hogy elborította az az ősi, benső düh. Kínlódva kívánta, bárcsak megzabolázhatná magát, mint a lovakat. Általában a kötekedő megúszta egy lecsendesítő pofonnal, de néha az orvosi rendelőben találták magukat a

nagyszájúak vagy rágalmazók. Azt mondták, ilyenkor anyai nagyapja vére bugyog benne.

Szüleivel élt. Apja, Fehér Mihály szintén a téeszben dolgozott. Egy húga volt, de már régen meghalt.

Tamás mezőgazdasági iskolát és technikumot végzett. Gépszerelő és traktoros volt a téeszben már két éve. A brigád szeretett vele dolgozni. Bármit rábízhattak. Akármilyen munkát tisztességesen elvégzett, és még többet is. Eleinte, ha üresjárat volt és valahogy el kellett tölteni az időt, próbálták bevonni a társaságba, ugratni, de aztán békén hagyták. Látták, hogy egyedül szeret lenni. Ha elindult, egy nyugodt sarkot keresve, könyvvel a kezében, mondogatták is neki:

– Menj, olvass csak, Tamás. Legalább lesz köztünk tanult paraszt is.

Vagy:

– Csak aztán nehogy szétrepedjen egyszer a koponyád a sok tudománytól.

Pedig ő egyáltalán nem tudóskönyveket bújt. Regényt, bármilyen regényt.

Ebből következőleg barátai sem igen voltak. Jánost és Katicát kivéve.

Pesti János az ifjabbik, tetőtől talpig ellentéte volt Tamásnak. Inkább alacsony, vékonyka, halványrózsaszín bőrű és kesehajú. Ezt ellensúlyozandó, nagyszájú, mindent jobban tudó, makacs és nagyravágyó. Ő volt a tanácselnök fia. Elhitette magával, hogy ez bármire feljogosítja. Anyját hamar

elvesztette, valami tüdőbaj vitte el szegényt. Apja egyedül igyekezett nevelni, de már kicsinek sem bírt vele.

– Jaj, fiam. Honnan pottyantál te ide? – kérdezte tőle nemegyszer.

A barátságuk nem volt igazi, „életemetisodaadom” barátság. Inkább jó cimboraság. János három évvel idősebb volt Tamásnál. Egyszer, egy szüreti bálon, úgy három-négy éve, Jánost körbevette néhány városi suhanc és heccelni kezdték. Egy ideig állta a sarat. Vissza-visszaszólt. Később már az apjával fenyegetőzött, de nem sok sikerrel. Már majdnem nekimentek. János összes barátnak vélt asztaltársa közben valahogy felszívódott. Tamás meg ott üldögélt a másik asztalnál és pohara mellől figyelte a kakaskodást.

– Azért mert apád valaki, azt hiszed, nagy lehet a pofád? – mondta Jánosnak az egyik. – Anyád mellé raklak a sírba, te ficsúr.

Na, ekkor Tamás vörös képpel felállt, odamenegetett hozzájuk, és a hepciáskodóknak arra nem maradt idejük, hogy annyit mondjanak: he. Pillanatok alatt, úgy szétcsapott közöttük, hogy ketten a földön maradtak.

Azóta gyakran együtt tekeregtek a faluban és néha Szarvasházán is. Eleinte János kereste inkább a társaságát, csak úgy hálából. Meg titkon újdonsült védelmezőjét is benne látta. De hamar megkedvelte Tamást, mert belebeszélés nélkül meghallgatta. Nem osztogatott tanácsokat és főleg nem ítélkezett felette. Tamás pedig végre talált valakit, aki más témát is ismer, nem csak azt, amit a fecsegő lányok és a kesergő vagy obszcén férfiak. János sokat mesélt neki

kalandjairól, üzleteiről, a budapesti életéről és barátairól. Egyáltalán nem irigyelte érte, csupán elképzelte azokat a vicces vagy zavaros élethelyzeteket, városi embereket. És elgondolkodott rajtuk. Mint, amikor regényt olvasott. Csak most magától a regényírótól hallhatta személyesen, élőként, valóságosként. Nem is mindig tudta követni vagy megérteni a figurák cselekedeteinek mozgatórugóit, életvitelét. Többször inkább piszkosnak, görbének képzelte azt a világot. Mikor merész és tréfás volt a történet, néha úgy gondolta ő is szívesen itt hagyná ezt a sokszor egyhangú, méla életet és belemerülne valami izgalmasabba, valami eseménydúsabba. De aztán letett róla. Elég neki, ha regényei juttatják el oda, ha bepillanthat koponyája könyvtárába, egy kényelmes és biztonságos zugban ülve.

Megkedvelte János apját, Jani bácsit is. Már a dédapja is diktatóriumi elnök volt a Tanácsköztársaság idején a faluban. Később is valamely közeli rokona közül került ki a főjegyző és a városi bizottság elnöke. És most ő a tanácselnök. Jani bácsi megnyerő ember volt. Látszólag kiszolgálta a rendszert, de huncutul ki is használta. Meghozta a nehéz és érthetetlen döntéseket is, de jól látta az emberek mindennapjait, az ellentmondásokat, és ahol lehetett segített. Fia útját is igyekezett egyengetni. Bár tudta, hogy nem lenne jó vezető belőle, de reménykedett, hogy benő a feje lágya. Kijárta neki, hogy felvegyék az egyetemre. Mindenki nagy megkönnyebbülésére, átengedték az államvizsgán és már várta, apja újbóli, hathatós közbenjárásának köszönhetően, egy zsíros állás a minisztériumban. Apja annyit kért csak, hogy járassák ki vele a szamárlétrát, aztán tegyenek belátásuk szerint. De a nyarat János még pihenéssel akarta

tölteni, itt a faluban és a Balatonnál.

Katica volt Tamás másik fele.

A tizennyolc éves Bujdosó Katalin, a szomszédos tanyán élt, egy iszákos, sunyi apának és egy mélyen vallásos anyának hatodik és egyben utolsó gyermekeként. A két Erzsike, Tamás és Katica anyja, mint minden tanyasi, ismerték és kisegítették egymást. Amíg az egyik napszámba ment vagy nagyobb dologban volt a ház körül, addig a másik felügyelte a gyerekeket. Legtöbbször Katica volt náluk, mert anyja látástól vakulásig dolgozott. Tamás édesanyja örült egy kislánynak a háznál. Folyvást azt mondogatta, hogy ha lánya születik, olyan kis tündér lesz, mint Katica.

Minden ment is a maga útján, mígnem megszületett Tamás húga, Tünde. A fiú anyja, önmagát feláldozva óvta, ápolta beteg gyermekét. És attól a pillanattól fogva, hogy Tünde meghalt, már nem szívesen vigyázott Katicára. Ha később a lány át is jött, és ez sűrűn megesett, kiküldte őket étellel a földekre a férfiakhoz, vagy apróbb feladatokat adott nekik a ház körül. Iskolás korukra Katica és Tamás már elválaszthatatlanok voltak. Gondolkodásuk egymáshoz csiszolódott, mint kapuzár meg a kulcsa. A titkos szál, mely összefűzte őket, az évek során, egyre vaskosabb és díszesebb lett.

– Katicám! Ha nagy leszek, elviszlek ebből a szegénységből, feleségül veszlek, és élünk boldogan, még meg nem halunk. – mondogatta a lánynak.

– Jaj, Tomi. Túl sok mesét olvasol. Ha te egyszer innen kiszabadulsz, vissza se nézz. Én amúgy sem akarok családot.

– válaszolt ilyenkor szelíden Katica.

Tudta, mire gondol a lány. Apja az évek során egyre durvább lett. Józan pillanataiban, amik egyre ritkábban és ritkábban fordultak elő, csak sefteléssel, mások átverésével foglalkozott. Ha hozott is némi pénzt az ügylet, a család abból biztos, hogy egy fabatkát sem látott. Nagy része a hitelezőkhöz, vagy rejtekhelyre vándorolt, maradéka a kocsmárosnál kötött ki. Otthonról Katica mind az öt testvére régen elmenekült. Emlékül nem vittek mást, csak a szidalmak és verések batyuját. Így hát apja, minden dühét rajta és az anyján töltötte ki. Akkor volt nyugalom, ha részegen jött haza, minél részegebben. Olyankor, mint a kocsiról lehajított szalmabála, csak eldőlt valahol nagy puffanással. Nyáron a szénakazal tövében vagy a kiskonyhán. Télen a marhák mellett vagy a tisztaszobában. A cimborái is ismerték ezeket a fészkeket. Ledobták és már támolyogtak is tovább. De ha a pénzből csupáncsak spiccesre tudta inni magát, akkor kő kövön nem maradt. Belekötött a lenyúzott rókabőrbe is. Nem volt jó az étel, koszos volt a ház, soványak a jószágok, és sárkány az asszony. Katica értetlen csodálattal figyelte anyja türelmét és alázatosságát.

– Édesanyám! Meddig tűri ezt még? – kérdezte egyik-másik durvább nap után.

– Ameddig az Isten jónak látja. – felelte az anyja.

– Miért nem megyünk el?

– Mert az a könnyebbik út.

– Ha én elmegyek, magammal viszem édesanyámat is.

– Nem, nekem itt a helyem, itt van feladatom.

– És mi volna az a feladat? – kérdezte Katica.

– Egy megtört embert életében kísérni és halálában átadni a Jóistennek. – mondta.

– Vagy az ördögnek. – mondta a lány gúnyosan.

– Ha én sem maradok mellette, akkor bizonyosan az ördögnek.

Hát Katica is ott ragadt. Persze nem az apja miatt. A háztartásban és a ház körül is átvette a nehezebb munkákat anyjától. Minden nehézség ellenére, jókedvvel és szívesen végezte a napi teendőket. De kedvence a saját maga által kialakított, és több éve gondozott virágoskert volt. Az összes szabadidejét ott töltötte. Az iskolában is kertészetet, virágkötészetet tanult, ugyanabban az épületben, ahol Tamás. Képeztek ott gazdákat és gazdasszonyokat, pékeket és még tanvarroda is volt. A szünetekben, a folyosón inkább elmentek egymás mellett mosolyogva, mert ha megálltak és diskurálni kezdtek, azonnal szájára vette őket a kamaszsereg. A „parasztgyerek” és a „két szerelmes pár” megjegyzéseket már megszokták. Viszont ha Katica seftes apját vették elő vagy gúnyolódtak szegényes ruháján, Tamás először csak ránézett az illetőre. A szerencsésebbek, tudtak olvasni szembogara sorai között. A kevésbé írástudók meg az orvosi szobában kötöttek ki. Tamás pedig az igazgatóiban. A negyedik alkalom után, mikor már kicsapással fenyegették a fiút, Katica jobbnak látta, ha inkább szombat délutánonként találkoznak a tónál. Amint elrendezték a rájuk bízottakat a

tanya körül vagy Tamásnak nem kellett a földekre menni, rohantak a találkozóhelyre, és estig övék volt a világ.

Katica bájos kislányból, törékeny, de szívós fiatal lánnyá serdült. Világosbarna hajának tincseit nyáron a nap szőkére festette. Hullámos fürtjeit copfban igyekezett kordában tartani. Szeme, hangulata szerint, hol kékes, hol zöldes árnyalatát mutatta. Nem tökéletes, inkább különös szépség volt. Arca soha nem tudta eltitkolni érzéseit. Csak a körmei voltak csúnyák. Tövig lerágta. Valamelyiken folyton véres, gennyes sebek éktelenkedtek. Ilyenkor igyekezett zavartan takargatni, szoknyájának köténye alá rejtegetni ujjait.

Egyszerűen és őszintén látta a világot. Volt néhány barátnője az iskolában, de csavarogni vagy pletykázni nem járt el velük. Moziba, falusi mulatságra Tamás kísérte el. És alig várta a szombat délutánokat.

Volt, hogy szótlanul ültek kéz a kézben, és saját ábrándjaikba merülve, csak nézték a pusztát vagy a felhőket. Volt, hogy egész délután egymást ugratták vagy mókás történeteken nevettek sötétedésig. De a lelkük mélyéről feltörő kérdésekre is válaszokat kerestek. A maguk tizenéves bölcsességével próbálták megérteni a körülöttük élő embereket és tetteiket, a világot, vagy csak álmodoztak a jövőjükről. A sok-sok beszélgetés közül egyre nagyon tisztán emlékezett Tamás. Ez akkor volt, amikor Katica legfiatalabb nővére is elhagyta őket.

– Nekem nem lesz családom. – mondta Katica.

– De miért nem? – kérdezte Tamás meglepetten.

– Az csak bánat és szenvedés.

– Nem kell úgy élned, mint a szüleid.

– Tudom. De mi van, ha az, aki elsőre hozzám valónak, kedvesnek, becsületesnek tűnik, egyszer csak kifordul önmagából?

– Kell, hogy valami oka legyen.

– És ha nem tudom meg az okát, ha képtelen leszek segíteni? A család szenvedjen miatta egész életében? Hiába szeretem bolondulásig és óvom én a gyerekeimet, ha a rettegéstől és a monokliktól vakká válnak a jóra.

Tamás nem válaszolt, nem is tudott volna semmi okosat mondani.

– Itt vagy például te. – mondta a lány. – Nagyon szeretlek, de néha félek is tőled.

A fiú meglepődött, majd meg is nyugodott. Katica ismeri őt.

– Igen, azt mondják hirtelen haragú, öntörvényű vagyok. – mondta. – De téged soha nem bántanálak.

– Honnan tudod? – kérdezte a lány.

Nem merte azt mondani, hogy csak. Ő tudja, és kész. Valahol legbelül érezte, hogy ostobaság lenne egy életre olyat kimondani, amit esetleg nem tud betartani. Régen felismerte már, hogy bujkál benne valami rossz, amit még nem képes kordában tartani.

2. fejezet

Végre beért a faluba. Bakancsában homok, gondolataiban a megszokottnál is több búskomorság. Maga sem értette, miért, de kába volt, mint a partra vetett hal. – Bizonyosan a hőség. – gondolta. Inge izzadtan, második bőrrétegként tapadt rá. A por és a forróság fojtogatta. A kútnál megállva, megmosta arcát és ivott néhány kortyot.

– Jó napot, Jani bácsi. – mondta, mikor megérkezett barátja házához.

Kezet fogott a férfival.

– János itthon van?

– Nincs. Megint tekereg valahol Szarvasházán, a fene ebbe a gyerekbe! – mondta a férfi színlelt haraggal. – Mindig az üzlet meg a szervezkedés.

– Jól van, akkor majd holnap.

– Gyere be nyugodtan és várd meg! Igyál egy sört.

– Nem, köszönöm. Otthon is van még dolog.

Nekiindult a Fő utcán tovább, ki a határba, ki a dűlök felé.

Jászjenő kis falu volt. Nem laktak benne többen háromezren, a községben és a tanyákon együttvéve.

Az 1800-as évek közepén számos városi ember adta el néhány holdas birtokát Szarvasházán, és vásárolt tízszer

annyi földet a város külterületén. Ekkor még nem volt önálló település a Szarvasháza környékén letelepedett emberek közössége, Jászjenő. De a határban már felállították a fakeresztet, rajta Krisztus képe, amellyel a kitelepült emberek jelezni kívánták: a terület elfoglalásra került. A föld hitvány minőségű, a talaj homokos volt. Azonban elszántság és életkedv hajtotta őket. A jászok munkabírásával, kiapadhatatlan energiájával, néhány éven belül szőlő és gyümölcsültetvények, rozs és krumpliföldek terültek el mindenfelé. Megannyi marha, juh taposta és trágyázta a legelőket. Túlélték az első világháborút, a Tanácsköztársaság diktatúráját. Jutott nekik is fagykár, vízkár, jégeső jócskán.

Mikor Tamás nagyszülei megszülettek, már a nagybirtokosok mellett megjelentek a kisebb holdakkal rendelkező gazdák is. Lett tanyasi iskola, községháza, katolikus templom, körorvos. Iparosok, kereskedők éltek a Fő utca házaiban. De sokan, mint ők is, a település körül, egymástól távol eső tanyákon laktak. A második világháború után nehezen állt talpra a falu. Tamás nagyanyja, mint a többi asszony is, a tanyasi munkák mellett közmunkára kellett járjon az oroszokhoz. Főzött, mosott, takarított. A többiről nem beszélnek. Valami tragikus mégis történhetett, mert Tamás apja, Mihály volt az egyetlen gyermekük. Azt mondogatták, nagyanyjának nem lehetett több gyereke, valami női betegség miatt.

A Fő utca egyenes volt, mint a kés pengéje. Két oldalt, a hársfasor mögött, házak bujkáltak összekarolva. Mögöttük méretes telkek, rajtuk épületek, ólak. Az út központ felöli végében volt a két szakrális hely. A templom és a kocsma. Mindkettőben útmutatást kaphattak a következő hétre az oda

betérők. Az Istenházában, hogy hogyan járjanak az úr kedvében, a csárdában meg, hogyan vigyék tovább a gazdaságot. És, ha hét közben, a kocsmában, mégis összeszólalkoztak volna, vagy netán dulakodás is megesett, vasárnap a misén kezet foghattak a felek.

A templom és a kocsma köré épült még egy nagy vegyeskereskedés, a tanácsháza, az iskola és az orvosi rendelő. Az utcán lefelé, az utcasor közepe táján, még mindig működtek a régi kereskedések, iparos üzletek. Néhány köz is nyílt balra és jobbra is. A Fő utca másik vége egyre csendesebb és álmosabb lett. Egy patak, rajta régi fahíd jelezte, hogy a határnál van az arra járó. Onnan már csak a tanyasiak mentek tovább.

Tamás fél óra múlva már otthon volt.

Kalapját levette, belépett az ajtón.

– Jó napot édesanyám, megjöttem. – mondta.

– Szervusz, Tamás. Késtél. – mondta az anyja gyenge hangon.

Tamás nem válaszolt, csak sóhajtott egyet és arra gondolt, hogy következik egy újabb délután és egy újabb este, se nem jobb se nem rosszabb, mint más napokon. Levette ruháját, megkereste az előző napi munkásgatyát és inget. – Jó lesz még ma. – gondolta. Nem akarta, hogy anyja minden nap mosson utána.

– Édesapád mikor jön?

– A földekre ment Pista bácsival. A kukorica miatt.

Az anyja kiszedte az ételt.

– Egyél, fiam.

Tamás komótosan leült az asztalhoz, amelyet apja készített még legénykorában. Masszív, túlélő anyaga volt. Megannyi bús könyöknek támasza és csekély kiadós ételnek kínálója. A pirított tarhonya leves hamar eltűnt a tányérból, fiatal teste minden cseppjét azonnal hasznosította.

– Aki ételt, italt adott, annak neve legyen áldott. Ámen. – mondta, miközben keresztet vetett.

– Köszönöm édesanyám.

– Egészségedre.

Kilépett a házból és lomhán elindult a jószágokat elrendezni. Ma valahogy nem ment olyan simán a munka, mint általában. Többször megállt, rátámaszkodott a lapátra, csak úgy bámult ki a fejéből. Néha feleszmélt és nem tudta volna megmondani, mennyi ideje mereszti a semmit. Olyan érzések kerítették hatalmába, amelyek újak és furcsák voltak. Mintha mélyen, legbelül már benne éltek volna, vagy talán vele együtt születtek, de most olyan erővel és súllyal nyomultak felfelé és kifelé belőle, amitől a feje zavaros lett, és a teste nem akart engedelmeskedni. A bőre bizsergett, le akart válni, mint a tojáshéj. Villázta a trágyát a kecskék alól, almozta a juhok akolját, seperte a lábasjószágok udvarát, friss vizet adott a nyulaknak. Mindezt csak megszokásból, rutinosan. Nem irányította a testét. Egy fiút nézett, aki tesz-vesz egy tanyasi udvaron.